

Bemærkninger til det i Rigsdagsforsamlingen 1898—99 fremsatte Forslag til Lov om tvungen Afgivelse af Vejmateriale til Anlæg og Vedligeholdelse af offentlige Veje og Gangstier samt Jærnbauer.

De nu gældende Lovbestemmelser angaaende Afgivelse af Vejmateriale til Brug ved de offentlige Veje og Jærnbauerne give i saa Henseende i det væsentlige følgende Regler:

Til Landevejes Anlæg og Vedligeholdelse maa ifølge Frdg. 13de December 1793 § 16 Sten, Grus, Jord og Sand tages uden Betaling, hvor samme nærmest ved Vejen er at faa. For den Skade, der maatte forvoldes ved Grusgravning og Rørsel, skal der derimod gives Erstatning. — Ifølge Pl. 4de Juni 1845 § 1 ere Haver og Lykstove undtagne fra Forpligtelsen til at afgive Vejmateriale. Derhos giver Ranc. Cirkl. af 21de August 1830 med Hensyn til Retten til at tage Sten fra Markerne den Regel, at Vejvæsenets Ret i saa Henseende er betinget af, at Ejeren ikke har tilkendegivet, at han vil bruge Stenene. Dette Circulære er senere nærmere forklaret og fortolket ved Ranc. Str. af 15de August 1835 og 21de Juli 1846.

Til de offentlige Bivejes Istandsættelse og Vedligeholdelse, men ikke til deres Anlæg, skal ifølge Pl. 4de Juni 1845 § 1 Ejeren og Brugeren af enhver Grund være pligtig at taale, at det fornødne Grus tages, hvor saadant paa hans Jorder findes, dog imod Erstatning efter de for Afgivelse af Grus til Landeveje gældende Regler. Ifølge Plakatens § 8 bliver ligeledes at forholde efter Plakatens Regler naar andet Vejmateriale, saasom Ler eller Sand, ønskes afgivet til Brug ved Bivejene; for saa vidt der paa enkelte Steder hertil anvendes Lyng, er vel ogsaa enhver pligtig til paa Forlangende at afgive dette, men i saa Fald, saa vel som naar Sten behøves til Broer og Stenkister, gives der Erstatning for Materialets Værdi efter uwillige Mænds Skøn. — Ved flere Domme er det antaget, at Lodbæjrerne ikke ere pligtige at taale, at Sten tages fra deres Marker til Brug ved Biveje, naar Stenene ikke skulle bruges til Broer og Stenkister.

Angaaende Afgivelse af det til Jærnbauerens Anlæg fornødne Vejmateriale findes Reglerne i Frd. 5te Marts 1845 §§ 1, 3 og 14. Ifølge disse Bestemmelser kan Vejmateriale til Jærnbauerens Anlæg ligesom

til Brug ved Landeveje fordres afgivet uden Betaling; dog kan Ekspropriationskommissionen ifølge for nævnte § 3 i Tilfælde af, at Vejmateriale ikke findes i tilstrækkelig Overflodighed, tilstaa en passende Erstatning for dets Afgivelse.

Til Udvidelse af eller Forandring ved Statsbanerne kan ifølge Lov Nr. 57 af 12te April 1889 Grundsaetiaelse m. m. — derunder altsaa Afgivelse af Vejmateriale — fordres i de samme Omkæbder, hvori Frd. 5te Marts 1845 hjemler Grundsaetiaelse m. m. ved Jærnbauerens Anlæg. — Det samme gælder ifølge Lov Nr. 166 af 18de December 1897 med Hensyn til de i denne Lov nærmere angivne Udvidelser af eller Forandringer ved private Baner.

Med Hensyn til Afgivelse af Vejmateriale til Jærnbauerens Vedligeholdelse fastsætter endelig Lov af 15de Maj 1868 § 1, at de gældende Bestemmelser om Afgivelse af Sten, Grus, Jord og Sand til Landevejes Anlæg og Vedligeholdelse ogsaa skulle være anvendelige med Hensyn til Afgivelse af saadant Materiale til Vedligeholdelse af de Staten tilhørende Jærnbauer, dog at vedkommende Grundejere kunne forlange de borttagne Sten erstattede med fuld Værdi efter uwillige Mænds Skøn. Det bestemmes derhos i samme Paragraf, at Grus ikke uden vedkommende Kommunalbestyrelses Samtykke kan tages til Jærnbauerens Vedligeholdelse af Grusgrave, som ere udlagte til Vejvæsenets Brug, ligesom ombendt de til Jærnbauerens Vedligeholdelse udlagte Grusgrave ikke kunne eksproprieres til Vejvæsenets Brug. — Hvorvidt disse i Lovens § 1 omhandlede Bestemmelser kunne bringes til Anvendelse med Hensyn til nogen i private Eje værende Jærnbane, bestemmes i hvert enkelt Tilfælde af Indenrigsministeren.

I afvigte Rigsdagsforsamling blev der i Folketinget fra privat Side fremsat et Forslag til „Lov om Ekspropriation af Vejmaterialier til Bivejes Anlæg og Vedligeholdelse“ (Rigsdagsstidenden for 1897—98 Till. A. Sp. 2861—62), hvorefter de om Vejmaterialies Afgivelse til Landevejes og Jærnbauerens Anlæg og Vedligeholdelse gældende Bestemmelser ogsaa skulle være anvendelige med Hensyn til Afgivelse af saadant Ma-